

Sarajevo, 07.09.2020. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
31.08.2020.- 04.09.2020.

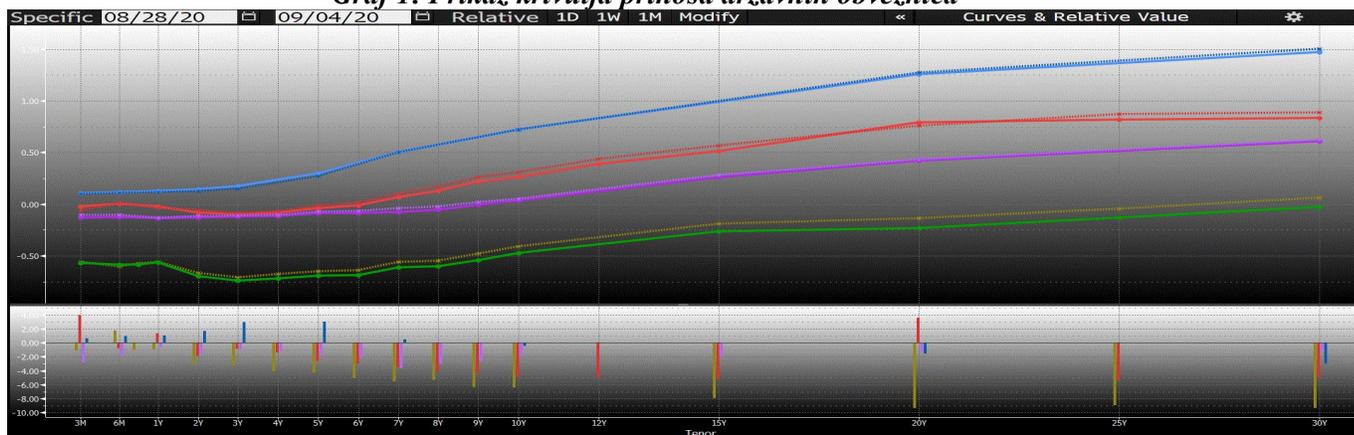
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan						
	28.8.20	-	4.9.20	28.8.20	-	4.9.20	28.8.20	-	4.9.20	28.8.20	-	4.9.20				
2 godine	-0,66	-	-0,69	↘	0,13	-	0,14	↗	-0,06	-	-0,08	↘	-0,11	-	-0,12	↘
5 godina	-0,65	-	-0,69	↘	0,27	-	0,30	↗	-0,01	-	-0,04	↘	-0,07	-	-0,08	↘
10 godina	-0,41	-	-0,47	↘	0,72	-	0,72	→	0,31	-	0,26	↘	0,06	-	0,04	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	28.8.20	-	4.9.20	
3 mjeseca	-0,556	-	-0,575	↘
6 mjeseci	-0,606	-	-0,609	↘
1 godina	-0,543	-	-0,568	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 04.09.2020. godine (pune linije) i 28.08.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Za razliku od tjedan ranije, tijekom proteklog tjedna prinosi svih promatranih obveznica eurozone su zabilježili pad. Još jednom, najveće promjene bilježe prinosi obveznica dužeg roka dospelja. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 4 i 6 baznih bodova, dok je pad bio manje izražen kod italijanskih obveznica čiji su prinosi smanjeni za 1 do 3 bazna boda.

Članica IV ECB Schnabel je izjavila da je vidljiv određeni ponovni rast zaraženih, ali da se za sada čini da je malo vjerojatno da će ponovo doći do potpunog zatvaranja ekonomija. Prema Schanbel, ovo je upravo ono što je predstavljalo bazni scenario ECB u lipnju, te dok god ovakav scenario ostane netaknut nema razloga za prilagođavanjem stava vezano za pitanje monetarne politike, uključujući i obujam programa hitnog kreditiranja (PEPP). Pored zabrinutosti za ekonomski oporavak i pad inflacije, zbog aprecijacije valute predsjednica ECB Lagarde se nalazi pred novim izazovima. Euro je u prvih pet mjeseci od zatvaranja zbog pandemije aprecirao za 12%, te je tečaj EURUSD tijekom trgovanja posljednjih dana bilježio rast čak do razine od 1,20, prvi put u posljednje dvije godine. Investitori očekuju dalju aprecijaciju EUR, a dva zvaničnika ECB su istaknula da to imaju u vidu. Sredinom tjedna EUR je oslabio

nakon što je glavni ekonomista ECB Philip Lane istaknuo da, iako kreatori politike ne utječu na tečaj, aprecijacija EUR je ipak važna. Nakon komentara Lanea o zabrinutosti zbog aprecijacije eura, investitori su postupno realizirali duge pozicije u eurima i ostvarili profite, što je utjecalo na deprecijaciju eura. Naredni sastanak ECB se održava 10. rujna, te su sada investitori u iščekivanju daljih informacija o izražavanjima zabrinutosti zbog aprecijacije eura.

Vlada njemačke kancelarke Merkel je od ožujka uvela brojne stimulativne programe podrške, odnosno stimulativne mjere, koje su financirane rekordnim zaduživanjem u visini 217,8 milijardi EUR sa ciljem podrške kompanijama i potrošačima u prevazilaženju krize. Stimulativni paket uključuje privremeno smanjenje stope PDV-a od 1. srpnja do 31. prosinca. Vrijednost ove mjere je do 20 milijardi EUR, a cilj je da domaća tražnja dobije snažniji poticaj. Njemačka je objavila nove ekonomske prognoze koje pokazuju da bi udar, koji je pandemija izazvala na ekonomiju, mogao biti slabiji nego što je prvobitno očekivano. Sada se očekuje da bi u ovoj godini GDP Njemačke mogao da zabilježi pad od 5,8% (ranije očekivano -6,3%), a za narednu godinu se očekuje rast od 4,4%, što je, ipak, manji rast u odnosu na ranije očekivanih 5,2%. Francuska je pokrenula plan koji je vrijedan 100 milijardi EUR, s ciljem spašavanja ekonomije od krize izazvane koronavirusom, a koji uključuje velike investicije u „zelenu“ energiju i transport, kao i u industrijsku inovaciju. Ministar financija Italije Gualtieri je izjavio da bi GDP Italije mogao da zabilježi rast veći od 9,5%, koliko iznosi posljednji financijski plan Vlade, što je značajno iznad prethodnih prognoza od 7,9%. Ministrica ekonomije Španjolske Calvino je izjavila da je španjolska ekonomija u trećem tromjesečju do sada bilježila rast od preko 10%, što dolazi nakon rekordnoga pada zabilježenog u drugom tromjesečju usljed utjecaja pandemije. Dodala je i da je tržište rada, također, već počelo da se oporavlja.

Objavljeni su preliminarni podaci za stopu inflacije u eurozoni koja je u kolovozu zabilježila negativnu razinu (-0,2%) prvi put od svibnja 2016. godine. Također, u srpnju je došlo do rasta stope nezaposlenosti u eurozoni, ali je ovaj podatak bio blago bolji od očekivanja. Nakon objavljenih podataka o priličnom padu inflacije u eurozoni, potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da bi inflacija mogla nastaviti silazni trend prije nego što se oporavi tijekom sljedeće godine. Dodao je da bi slaba potražnja i privremeni čimbenici, kao što je smanjenje stope PDV-a u Njemačkoj, mogli utjecati na pad cijena.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	KOLOVOZ	0,2%	-0,2%	0,4%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	KOLOVOZ	0,8%	0,4%	1,2%
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	SRPANJ	-3,3%	-3,3%	-3,7%
4.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	KOLOVOZ	51,6	51,9	54,9
5.	Stopa nezaposlenosti – EZ	SRPANJ	8,0%	7,9%	7,7%
6.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	KOLOVOZ	6,4%	6,4%	6,4%
7.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	SRPANJ	-	5,5%	5,5%
8.	Stopa nezaposlenosti – Italija (prelim.)	SRPANJ	9,1%	9,7%	9,3%
9.	GDP – Belgija (tromjesečno) final.	II tromjesečje	-12,2%	-12,1%	-3,5%
10.	GDP – Italija (tromjesečno) final.	II tromjesečje	-12,4%	-12,8%	-5,5%
11.	GDP – Portugalija (tromjesečno) final.	II tromjesečje	-13,9%	-13,9%	-3,8%
12.	Tvorničke porudžbine – Njemačka (G/G)	SRPANJ	-6,0%	-7,3%	-10,6%
13.	Bilanca proračuna – Francuska (u milijardama EUR)	SRPANJ	-	-151,0	-124,9
14.	Maloprodaja – EZ (G/G)	SRPANJ	1,9%	0,4%	1,3%
15.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	SRPANJ	4,1%	4,2%	6,7%
16.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	SRPANJ	-	12,0%	10,5%

SAD

Zamjenik predsjednika Feda Clarida je izjavio da novi pristup monetarne politike Feda znači da niska nezaposlenost sama po sebi ne opravdava veće kamatne stope, a takva snažna promjena znači, odnosno ukazuje na to da je ekonomija drugačija od modela koji postoje u literaturi. Niska stopa nezaposlenosti, sama po sebi u odsustvu dokaza da inflacija bilježi rast ili da postoje jasna očekivanja da će do tog rasta

doći, u skladu s mandatom politike ili pod pritiskom zabrinutosti po financijsku stabilnost, neće biti dovoljna da pokrene promjene u politici unutar novoga okvira.

Članica Odbora Feda Brainard smatra da će fiskalna podrška ostati ključna u održavanju brojnih porodica i biznisa, a da su momenat i veličina takve podrške ključni čimbenici u budućim izgledima ekonomije. Prema njenome mišljenju, ekonomija SAD se i dalje suočava sa značajnim neizvjesnostima u mjesecima koji dolaze, te je pozvala na nastavak podrške, kako od strane fiskalne tako i od strane monetarne politike. Predsjednik Feda iz Čikaga Evans je izjavio da će tok oporavka SAD kritično ovisiti o dodatnoj podršci fiskalnih vlasti, kako bi se izbjeglo naglo smanjenje potrošnje kućanstava, kao i val zatvaranja biznisa. Prema njegovom mišljenju nedostatak akcije ili neadekvatne akcije predstavljaju veoma značajne rizike po ekonomiju.

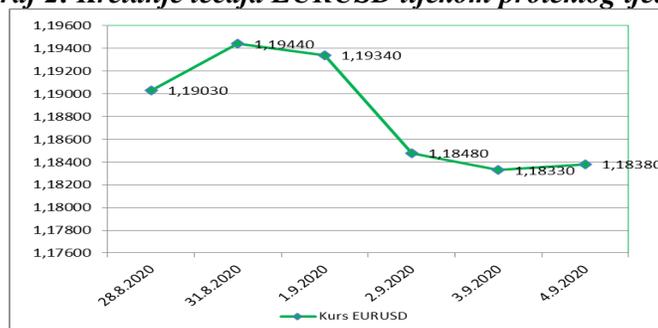
Tijekom proteklog tjedna objavljeni su povoljni podaci s tržišta rada u SAD, nakon čega je glavni ekonomski savjetnik predsjednika Trumpa Kudlow izjavio da SAD mogu apsolutno da djeluju bez sporazuma o novim stimulansima. Kudlow je istaknuo da se ekonomija trenutačno nalazi na putu samooporavka, te da očekuje da će se takav trend i nastaviti. Ranije su demokrate istaknule da su SAD potrebna dodatna tri milijuna USD fiskalnih stimulansa kako bi se kućanstva i biznisi zaštitili od utjecaja masovne nezaposlenosti i pada prihoda. Tijekom vikenda ministar financija SAD Mnuchin je istaknuo da se dogovorio s Pelosi da zajednički rade na zakonu o kratkoročnoj potrošnji kako bi se spriječili utjecaji zatvaranja Vlade nakon 1. listopada, u tjednima prije predsjedničkih izbora. Mnuchin je istaknuo da očekuje da će ova takozvana „kontinuirana rezolucija“ produžiti vladino financiranje i na prosinac, iako datum još uvijek nije dogovoren.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno
					razdoblje
1.	PMI prerađivački sektor F	KOLOVOZ	53,6	53,1	50,9
2.	MBA broj aplikacija za hipotekarne kredite	28. kolovoza	-	-2,0%	-6,5%
3.	ADP promjena broja zaposlenih	KOLOVOZ	1.000.000	428.000	212.000
4.	Promjena broja zaposlenih nefarmerski sektor	KOLOVOZ	1.350.000	1.371.000	1.734.000
4.	Stopa nezaposlenosti	KOLOVOZ	9,8%	8,4%	10,2%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	29. kolovoza	950.000	881.000	1.011.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	22. kolovoza	14.000.000	13.254.000	14.492.000
7.	Trgovinska bilanca (u mlrd USD)	SRPANJ	-58,0	-63,6	-53,5

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad s razine od 1,19030 na razinu od 1,18380.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Ministar financija Sunak planira da u studenome provede trostruki porezni pretres kako bi osigurao dovoljno sredstava za financiranje proširenog proračunskoga deficita, uključujući i rast stope poreza na dobit sa 19% na 24%, povećanje poreza na kapitalnu dobit na istu razinu, kao i poreza na dohodak, te redukciju potrošnje kroz stranu pomoć i drastično smanjenje olakšica za najveće mirovine.

Iz Agencije za statistiku je priopćeno da su se zvanične javne institucije u srpnju zadužile za 26,7 milijardi GBP, što je četvrti najveći iznos duga koji je zabilježen u bilo kojem mjesecu od početka 1993.

godine. Ovo zaduživanje je utjecalo na to da se dug poveća na oko 2,004 bilijuna GBP prvi put ikada, što znači da je dug javnoga sektora veći nego GDP. Pripadnici Konzervativne partije, kojoj pripada i Sunak, su zatražili da se ne povećavaju porezi tijekom studenoga, jer smatraju da bi to naškodilo ekonomiji. Jedan od pripadnika ove partije Fysh je izjavio da se ne smije rizikovati s kontraproduktivnim rastom poreza. Fysh je istaknuo da je siguran da je ministar financija svjestan ovakvih okolnosti, te da će razmotriti hitne fiskalne inicijative kako bi se potakla ekonomska aktivnost, investicije i produktivnost. McWilliams, bivši glavni ekonomski savjetnik Konfederacije industrije Velike Britanije, je upozorio da se ekonomija neće vratiti na razine koje su bile zabilježene pred pandemiju do 2025. godine ukoliko se nastavi s radom od kuće u sadašnjoj formi, a što bi značilo najmanje 480 milijardi GBP vrijednosti izgubljenih aktivnosti.

Vlada Velike Britanije je smanjila očekivanja vezano za pitanje dostizanja trgovinskoga sporazuma s EU do prosinca, ističući da će to biti veoma teško, te su optužili Brisel i njihovo insistiranje da se neka teška pitanja unaprijed rješavaju. Glavni pregovarač Velike Britanije Frost će se sastati sa pregovaračem EU Barnierom uoči predstojeće runde formalnih pregovora koji počinju narednoga tjedna. Kako se približava prosinac, glasnogovornik premijera Johnsona je priznao da se nade u postizanje dogovora smanjuju. Ministar vanjskih poslova Raab je izjavio da je trgovinski sporazum s EU potreban, ali je upozorio da Vlada Velike Britanije neće prihvatiti stavove EU u dijelu ribarstva i nacionalne pomoći.

Član odbora za monetarnu politiku BoE Saunders je izjavio da je BoE raspravljala o negativnim kamatnim stopama na sastanku u kolovozu, te da taj pregled još uvijek nije završen. Također, Saunders je dodao da se ne protivi negativnim kamatnim stopama, te da vjeruje da će dodatne monetarne olakšice biti dogovarajuće, s ciljem da se dostigne održivi povrat ka ciljanoj razini inflacije od 2%.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno
					razdoblje
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	SRPANJ	0,8	1,2	-0,4
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	SRPANJ	55.000	66.300	39.900
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	SRPANJ	-	13,5%	13,1%
4.	PMI prerađivački sektor F	KOLOVOZ	55,3	55,2	53,3
5.	PMI uslužni sektor F	KOLOVOZ	60,1	58,8	56,5
6.	PMI kompozitni indeks F	KOLOVOZ	60,3	59,1	57,0
7.	Nationwide cijene kuća (G/G)	KOLOVOZ	2,0%	3,7%	1,5%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, dok je deprecirala u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad s razine od 0,89158 na razinu od 0,89146, dok je tečaj GBPUSD smanjen s razine od 1,3353 na razinu od 1,3279.

JAPAN

Početkom prošlog tjedna kompanija investitora Warrena Buffeta Berkshire Hathaway je objavila da je investirala šest milijardi USD u pet najvećih japanskih trgovinskih kuća. Ova vijest dolazi nakon što je Japan zabilježio odljev stranih investicija iz dionica bez presedana, a koji je u protekla 32 mjeseca iznosio 132 milijarde USD, usljed slabljenja optimizma investitora vezano za pitanje ekonomskoga programa premijera Abea. Ovakve investicije, koje ne prate tržišne trendove, poznate su i kao „kontra oplade“. Istraživanje Reutersa je pokazalo da je ekonomija Japana vjerojatno zabilježila veći pad u drugom tromjesečju nego što je ranije očekivano, usljed negativnih učinaka pandemije na kapitalnu potrošnju, a što naglašava izazove s kojima se suočavaju kreatori monetarne politike u izbjegavanju snažnije recesije. Također, očekuje se da bi podaci o potrošnji stanovništva mogli da pokažu da je i ovaj pokazatelj u srpnju zabilježio veće godišnje smanjenje nego što je to bio slučaj u prethodnom mjesecu, a što je još jedan signal da pandemija utječe na to da potrošači ostanu oprezni kod potrošnje.

Viceguverner BoJ Wakatabe je izjavio da BoJ nema planove da preispituje negativne kamatne stope još neko vrijeme. BoJ uvijek razmatra svoje politike kako bi pronašla najbolji način da ispuni svoj mandat stabilnosti financijskoga sustava i inflacije. Član MPC BoJ Kataoka je izjavio da će možda biti potrebno da BoJ poduzme dodatne korake u pravcu ubrizgavanja likvidnosti u ekonomiju u ovisnosti o tome kako pandemija bude utjecala na kompanije. On je, također, dodao da nema promjene u tome što treba da bude

učinjeno u sklopu nove administracije, a što bi trebalo da primjenom fiskalnih i monetarnih alata potakne tražnju, osigura likvidnost i pokrene niz koraka kojima će se pojedincima olakšati sadašnje stanje. Najbliži mogući nasljednik premijera Abea koji je trenutno glavni tajnik kabineta Suga je signalizirao podršku nastavku izuzetno stimulativne monetarne politike koju provodi BoJ te odbacio mogućnost smanjenja poreza na potrošnju.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno
					razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	KOLOVOZ	46,6	47,2	45,2
2.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	KOLOVOZ	45,0	45,0	45,4
3.	PMI kompozitni indeks (final.)	KOLOVOZ	44,9	45,2	44,9
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) prelim.	SRPANJ	-17,5%	-16,1%	-18,2%
5.	Maloprodaja (G/G)	SRPANJ	-1,7%	-2,8%	-1,3%
6.	Građevinske porudžbine (G/G)	SRPANJ	-	-22,9%	-13,4%
7.	Stopa nezaposlenosti	SRPANJ	3,0%	2,9%	2,8%
8.	Kapitalna potrošnja (G/G)	II tromjesečje	-4,0%	-11,3%	0,1%
9.	Prodaja automobila (G/G)	KOLOVOZ	-	-18,5%	-20,4%
10.	Monetarna baza (G/G)	KOLOVOZ	-	11,5%	9,8%

JPY je tijekom proteklog tjedna blago deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast s razine od 125,39 na razinu od 125,77. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast s razine od 105,37 na razinu od 106,24.

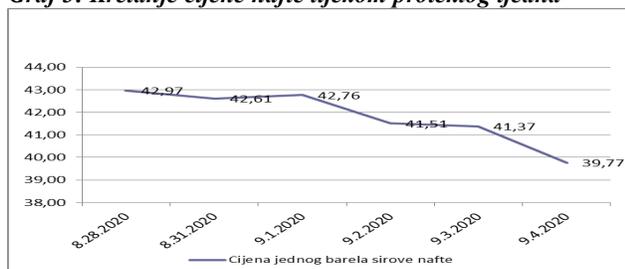
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 42,97 USD (36,10 EUR). Tijekom protekloga tjedna cijena nafte je imala tendenciju smanjenja. Dva su razloga uglavnom doprinijela takvom kretanju. Prvi su pojačane neizvjesnosti oko oporavka nakon pandemije, što se odrazilo na tražnju za ovim energentom, a drugi je blaga aprecijacija USD. Početkom rujna cijena nafte je počela da se smanjuje pod utjecajem jačanja zaraze Covid-19 u nekim dijelovima svijeta, što predstavlja prijetnju oporavku, a samim tim i tražnji za naftom i to u razdoblju kada OPEC i Rusija ublažavaju mjere kojima su nastojali da smanje ponudu nafte na tržištu. Usprkos ovome stanju, Rusija i dalje očekuje da će se cijena nafte oporaviti, te da će dostići razine između 50 do 55 USD po barelu tijekom 2021. godine, jer, prema navodima ministra energije Rusije Novaka, očekuje da će vakcina protiv Covid-19 pozitivno utjecati na ekonomski rast.

Tijekom tjedna su se pojavile špekulacije da bi aprecijacija USD i smanjena tražnja za naftom mogli utjecati na pad cijene ovog energenta, te se očekivao najveći tjedni pad cijene od lipnja. To se u konačnici i dogodilo. Tijekom trgovanja u petak cijena nafte je zabilježila pad ispod 40 USD po barelu, te je zabilježila najveći tjedni pad od lipnja. U petak su se pojavile vijesti da je Saudijska Arabija smanjila cijene za prodaju nafte za listopad, što je signal da najveći svjetski izvoznik smatra da se tražnja za ovim energentom koleba i da je neizvjesna u situaciji izražene pandemije širom svijeta.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 39,77 USD (33,60 EUR). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je smanjena za 7,45%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.964,83 USD (1.650,70 EUR). Do sredine tjedna cijena zlata je bilježila rast, te su trgovci očekivali da će se ponovo približiti razini od 2.000 USD po unci, uglavnom pod utjecajem slabljenja USD, kao i očekivanja komentara zvaničnika Fed. U takvim okolnostima, cijena zlata je u utorak zabilježila snažnije povećanje pod utjecajem deprecijacije USD. Tečaj EURUSD je tijekom trgovanja dotakao razinu od 1,20, a i investitori su istaknuli očekivanja da će kamatne stope biti niske duže vrijeme. Međutim, već narednog dana, kako su objavljeni podaci koji ukazuju na napredak u sektoru proizvodnje u SAD, kao i nakon što je Fed objavio Beige Book, gdje je navedeno da ekonomija pokazuje znakove napretka, USD je postupno aprecirao, a što je utjecalo na pad cijene ovoga plemenitog metala. U narednim danima, cijena zlata je i dalje bila pod utjecajem promjena tečaja USD. Tijekom trgovanja u petak cijena zlata je blago povećana. Ipak, nakon zatvaranja tržišta u petak objavljeni su dobri podaci s tržišta rada u SAD, što je pojačalo očekivanja oko ekonomskog oporavka, a što posljedično može voditi smanjenju tražnje za sigurnim investicijama poput zlata. Pojedini investitori očekuju da će u narednom tjednu cijena zlata biti pod utjecajem prinosa na državne obveznice SAD, kao i kretanja USD. Fokus investitora će vjerojatno biti na USD koji bi mogao da aprecira nakon što su objavljeni povoljni podaci s tržišta rada, kao i pozitivni podaci u oblasti prerađivačkoga sektora SAD.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.933,94 USD (1.633,67 EUR). Na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 1,57%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

